

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, hāt. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopis se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Južna železnica in nje podržavljenje.

Kakor je podoba, dobimo v dež. zboru k malu več ali manj dolgo razpravo o južni železnici. Ona je od leta 1859 v rokah neke francoske družbe; naredila jo je sicer država, ali gospodarjenje pri njej ni bilo ugodno in zato so jo v imenovanem letu prodali in kakor je v tacih rečéh navada, na 90 let in ko preteče ta doba, ima država pravico prevzeti jo v svoje oskrbovanje, se ve, da le tedaj, če jo odkupi oni družbi in ji torej izplača kup in vse naprave, ki jih je potem družba še pripravila. Tako ali enako stoji v pismu, ki se tiče one prodaje.

Po takem pa je torej jasno, da še država sedaj nima pravice do železnice in je zato le prosta volja družbe, če je odstopi poprej, kakor doba 90 let izteče, državi, zato pa človek ugame lahko, da družba ne stori tega, ako ne kaže njej tako bolje in državi ne ostane v tem druga, kakor da se z njo pogaja ter ji ponudi toliko denarja za-njo, kakor sodi, da ji vdari družba v roko, češ, da za-nj že pusti železnico in kar je z njo v zvezi, iz roke. V železnici tiči veliko denarja in treba ga je veliko za to, da dela ona naprej ter prinese vsako leto toliko denarja, da izplača stroške pa še daje tudi obresti od denarja, ki leži v njej in v njenih napravah. Eno, kakor drugo se šteje na milijone in to na njih veliko število; mi tu še ga le tako blizo nočemo ali ne moremo izreči.

Ni pa tudi tega treba, saj hodi nam v teh vrstah le za to, naj pokažemo našim bralcem, da je to velika kupčija in se je človek naj ne loti, ako ni za-njo potreba ali pa očivestna korist. Ali pa je ona za našo državo potreba, ali ji obeta koristi? Da je državi te železnice treba, t. j. da je v njeni skrbi, tega ne more in tudi nihče ne trdi, saj ji je v vseh rečéh na razpolaganje; poslužuje se je lahko v času mirú pa tudi v vojski mora vodstvo železnice ji storiti vse, kar želi država od nje.

Državi torej ni treba, da ima železnico v lastni skrbi, ali ji pa more biti obeta obilo koristi? To se sicer trdi, ali nam se dozdeva, da se tudi v tej reči ležje kaj trdi, kakor pa dokaže. Nam se dozdeva, da ne bode iz nje za državo nikdar koristi, vsaj tacih ne, za katere je treba ključev. To torej ne izvabi države na to, da si kupi še tako breme, kakor je južna železnica in to tako drago!

Sitnobe pa ima država vendar le s to železnico. Ena je to, da je vožnjina pri njej draga, dražja, kakor pri drugih železnicah. Čez to se godé vedne pritožbe in država ne more biti gluha pri njih. Drugo pa je potlej to, da hodi južna železnica državi „v caker“ in ji je na poti pri tistih železnicah, ki jih ima ona že sedaj na svoji skrbi. Če jo torej vzame sama v roke, potem je tega konec in država si vredi lahko vse železnice tako, kakor ji najbolje kaže.

Liberalna, nemška gospôda predlaga torej v štajarskem dež. zboru prošnjo do visoke vlade, naj kupi ona brž ko brž južno železnico. Ko bode torej v tem zboru beseda o kupu južne železnice, ne pomeni to veliko, le toliko, da štaj. dežela želi, naj preide južna železnica v roke države, do kupčije pa še je potlej dolga pot. To zna tudi liberalna gospôda in njej ni toliko na tem, kaj da stori potem država, sama za-se bi rada hvale, češ: kako da skrbi ona za koristi države, za koristi ljudstva!

Ako naj mi izpovemo svojo misel o tej kupčiji, povemo odkrito, da nas misel na-njo nič kaj ne ogreje, kar se tiče gmotnih koristi. Bolje pa nam sodi, ako pogledamo na politično stran te kupčije. V tem oziru pač utegne biti koristi. Doslej še, posebno na južnem Štajarji se ne kaže dosedanje vodstvo južne železnice nič kaj prijazno do domačih prebivalcev, od države pa se nadjamo, da bode to, da pride tudi slov. ime postaje v čast, osebju železnice z jezika! Ko bi pri razpravi o nakupu južne železnice naši gg. poslanci na to stran katero rekli, bilo to, sodimo — na pravem mestu.

Družba sv. Cirila in Metoda.

(Konec.)

Vodstvo kakor tudi slavna načelništva naših podružnic skušajo, kako težko je ohraniti priproste — pa včasih tudi inteligentne — ljudi pri družbi, katera vedno le pobira prispevke in trka ter naklada narodni davek, a jim ne vrne nikakega osebnega daru. Ali č. skupščinarji, vodstvo se tudi v tem oziru lahko opraviči ter pokaže vspehe in sad, ki ga je rodil težko prisluženi, pa družbi darovani noviči bornega slovenskega težaka. To so:

A. Družbini zavodi.

a) Zabavišče ali otroški vrtec v Celji. O ustanovitvi in premembah pri tem zavodu poročali smo že prejšnja leta. Č. družbeniki se lahko informirajo v zadnjih „Vestnikih“. Ta zavod je vodstvo proti primerni odškodnini izročilo v popolno oskrbovanje č. šolskim sestram, ki so naše gore list, ki čutijo z nami, ki razumevajo pravične slovenske potrebe. Vodstvo je prepričano, da je za krščansko in slovensko vzgojo ondotne naše mladine tako najbolje preskrbljeno v mestu, ki se bo s časoma prepričalo, kako miren in kako plemenit umeva biti Slovenec. V tem zavodu se vzgaja tudi naraščaj za ondotno slovensko dekliško šolo, ki je prava trdnjava za okolico — a tudi sploh za južni Štajar — kajti od ondot bodo izhajale prihodnje dobre krščanske — pa tudi zavedne slovenske matere, kojih vse prihodnje nastopanje bode pritrditvev pesnikovemu bodrilu: „Biti slovenske krvi, bodi Slovenki ponos“. Po najnovejših poročilih zahaja v to zabavišče okrog 70 otrok. Vrtnarica je č. sestra Vincencija Lah pod vodstvom častne predstojnice sestre Lidvine Purgaj.

b) Zabavišče pri sv. Jakobu v Trstu. Naši prečastni skupščinarji tržaški vedó, v kako žalostnem položaji so slovenski otroci v mestu in v obližju, katerih roditelji so od jutra do večera z doma, v tovarni ali na trgu itd., da si kot težaki prislužijo svoj žitek. To deco zbrati krog domačega ognjišča ter jo vzgajati v krščansko-slovenskem duhu je namen tega zavoda. Vpisanih v njem je bilo 74 otrok, nekako polovico dečkov in polovico deklic. Zaradi bolezní „influence“ jih je nekaj malega izostalo. Izvrstne vspehe je dosegla vrtnarica voditeljica Justina Michelli, katerej je vodstvo ob njenem izstopu iz službe poslalo zahvalno pismo ter jo kot voditeljico prosilo še nadaljne požrtvovalnosti. Novoimenovana vrtnarica je Antonija Nadlišek. Ta zavod je semenišče za

c) Slovensko osnovno šolo pri sv. Jakobu v Trstu. To smo šolno leto 1889/90 razširili v dvorazrednico po „učnem načrtu za Primorje“. Vpisanih je bilo v I. razred 82 otrok, v II. pa 64, torej vkup 146. Poučevali so: verouk Ber-

nard Sever, mestni kapelan pri sv. Jakobu, učitelj in voditelj šoli Mihael Kamušič in učiteljica Josipina Delkin.

Meseca junija obiskal je oba razreda c. kr. šolski nadzornik H. Zavagna ter se izrazil povoljno o napredku. Sklepna preskušnja se je dobro obnesla; z vspehom te šole smo zadovoljni. Ravno zdaj ob pričetku šol odprli smo za šolsko leto 1890/91 III. razred in učiteljem imenovali Ivana Kiferle. To vam je, častna gospôda, v Trstu jedina slovenska šola, da si biva ondi morda toliko Slovencev, kakor v naši prestolnici Ljubljanski.

d) Kot nov zavod je prirastel lansko leto otroški vrtec v Rojanu. Razmere so nanesele, da smo morali osnovati za našo mladino tu na prav primernem in lepem kraju slovensko zabavišče. Po mnogih zaprekah je načelništvo na Greti odprlo ta zavod na imendan Nj. Veličanstva presvetle cesarice Elizabete s slovesno božjo službo. Oglasilo se je toliko otrok, da jih zbog prepričlega prostora niso mogli vseh sprejeti. Obiskavalo ga je redno 53 otrok. Vrtnarica je gospica Irma Fabiani. Z vspehom je bilo ondotno načelništvo zadovoljno.

e) V Gorici se Slovincem, a le vsled lastnih naporov, v šolskem oziru nekoliko boljše godi, kakor v Trstu. Da se prepreči raznarodovanje ondotnih otrok, ustanovljen je otroški vrtec v Pevmi blizu Sočinega mosta. Tako se je otelo krog 40 slovenskih otrok. Vrtnarica je Karolina Lašič. Goriško načelništvo je pohvalilo ta zavod.

f) Isti namen je v življenje poklical: otroški vrtec v Podgori. Rodoljubnemu županstvu ondotnemu zvesto na strani stoji naša družba. Krog 70 otrok se lepo vzgaja v materinem jeziku. Z vspehom so rodoljubi zadovoljni.

(Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Grobanje v vinogradih.

Ako se ta sneg stali, ki ga imamo sedaj in nastane lepo, suho vreme, odpre se nam so-pet delo in kjer bi ga drugje ne imeli, najdejo ga ljudje v goricah, v vinogradih. V nekaterih krajih kopljejo namreč že v jeseni, če je za to časa, v gorici; to je izlasti v tacih dobro, v katerih so imeli letos peronospora, kajti v njih se zakoplje listje, na katerem so troske te škodljivke, v zemljo in ker ondi sprhni čez zimo, sprhni v njim tudi peronospora. Če že ne vsa, vsaj veliko se je odpravi na ta način in po vrhu še spomladi, ko je dela po vseh stranéh, dobimo časa za druge opravke. To je toraj na vsak način dobro in še posebno zato, ker vleze mokrota čez zimo globlje v zemljo, če je okopana, kakor pa, ako ni in zrahlja se zato zem-

lja, to pa stori trsu dobro in se vidi to prec že drugo leto na vzrasti trsja.

Nekaj pa je v tem vendar-le težava in škoda je mogoča, ako se zemlja, ker je rahla, v spomladi potegne, ko se tali sneg hitro ali je moča posebno dolga. V vinogradu torej, ki leži na strmem in sploh nagiba na to, da se zemlja rada v njem potegne, v tacem ne kaže kopati v jeseni. V njem pa je in poprek v goricah je dobro, ako se groba brž, ko dobimo za to časa. Vsled grobanja se ni bati plazov ali vsaj redko nastane tak zavoljo nježa.

Kedar pa se groba, kako se naj opravi to delo? Kdor more, naj gleda na to, da spravi s časom trsje v svoji gorici v vrste in izpravi ob enem iz nje trsovje, ki ne sodi več vanjo ter ga zameni z drugim in to dobrim, žal, da bode v naših dneh za to najbolje ameriansko. Naše domače, žlahtne rozge bode pa treba cepiti na amerianske podlage. Kako globoko se naj groba ali kedar se sadi trsje iz nova, kako globoke je jame za-nj treba? Največkrat se misli, da ni treba globlje, kakor take, kjer bode sadika ali živica rastla; globlja, sodi se v časih, pa je celo na škodo sadiki. To pa ni resnica. Jama ni nikoli, ali vsaj ni lahko kedaj pregloboka; vselej pa je na korist sadiki. Čembolj se zrahlja prst, tem ležje prihaja zrak vanjo in kislik zraka dela na razne snovi v prsti tako, da jih razloči in one sedaj koreninje trsa lahko srkajo va-se. Koreninje se potem lahko raztegne na širje in ostane po vrhu še bolj zdravo. Zdravo in krepko koreninje pa daje rast, rodovitnost sadiki in ve se torej lahko, da se globoko grobanje samo priporoča. To se vidi pa še tem bolj, če pomislimo, da vzprejme rahla prst več mokrote va-se in da jo potlej tudi drži v sebi dalje, kakor pa trda, stlačena. Zato pa se potlej ne spreminja tako naglo mokrota in suša in vsakdo izpozna lahko, da je vedno blizo enaka prst, ne premokrotna, ne presuha, najbolja za te sorte sadik in če je moremo jim priskrbeti, zakaj bi je potlej ne? Ako je prav in največkrat je potrebno, da priskrbimo mladi sadiki bolje, tečniše prsti, zakaj bi še torej naj ne skrbeli, da bode tudi globlje prsti, ki ima živeža za koreninje? Delo, ki ga je zato treba, splača se s časom dobro in torej kaže na vsak način bolj globoko, kakor pa plitvo grobanje. Vendar je tudi v tem vedno treba gledati na kraj, v katerem leži gorica. Izkušnja uči tudi v tem najbolj pravo pot.

Sejmovi. Dne 8. novembra na Ponikvi, Dne 10. novembra v Šmartnu pod Vurberkom. Dne 11. novembra v Ormoži, v Šmartnu na Paki, v Šmartnu pri Slov. Gradci, v Sromljah, v Laškem trgu in v Hočah, v Oplotnici, na M. Rodnah. Dne 15. novembra na Vranskem, v Središči in v Radgoni.

Dopisi.

Iz Šoštanja, (Slovenski stariši pozor!) Po našem trgu in okolici leta neki možicelj od hiše do hiše, pobirajoč od slov. starišev podpise za posebno remško šolo v Šoštanji. Da taka reč ne gre vsikdar po volji dotičnika in dostikrat nemarno pogori, to je čisto naravno. Isto tako imel je ta tiček čudno smolo dne 28. oktobra pri zidarji P., ko je prišel v tem namenu sitnobo preganjat. Zidar, pošten slovenski mož, vpraša predrzneža, koga-li hoče, na kar mu ta ptičar, ki je mislil, da kaline lovi, a se je kmalu pokazalo, da je sam kalin, začne na debelo razlagati, kakšna da bode nemška šola itd. Naš pošten mož mu da polo nepodpisano nazaj, menéč, da svojo deco v domačo itak skoraj popolnem nemško, šolo pošilja, kaj toraj hoče še več? Ta sitnež vendar misleč, da ga še zna na limanice dobiti, začne sedaj neke kvante kvasiti, kako je dobro, če človek nemški zna, ker potem lahko po svetu rajža itd. Naš poštenjak pa mu sedaj prav debelo pové: „Istina je, da človek, večš nemščine, gre lahko po svetu, a skušnja nas žal ob jednem uči, da takšen človek navadno vsikdar iz Nemškega domu v slovensko domovino priberači, kar boste sami morebiti najbolje vedeli“. Ker je s tem ta ptičar izvedel, kar je iskal, zato je z dolgim nosom šel. Dragi rojaki, tako je bilo prav! Ako pride do Vas, slovenski očetje ali mile slovenske matere, takšen ptiček, pokažite mu vrata in ako pride po stopnicah za Vami, pokažite mu doli, kajti takšno človeče, ki hoče Vas po zvijači Vašega najdražjega, to je, Vaših otrok oropati, ni vreden, da še dalje svojega rojstva kosti po tem svetu nosi, temveč mati zemlja ga naj skrije na veke! Mi Slovenci spoštujemo vsacega in tudi sleherni pošteni narod, a ljubimo samo jednega, to je naš mili slovenski narod. To hočemo tudi mi Šoštanjčani pokazati, ne idoč takim ptičkom na limanice in nobenemu, ki nam hoče kratiti naše po božjih in naravnih zakonih pripoznane pravice. Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti!

Od sv. Lovrenca ob kor. žel. (Obžalovanje.) Naš okraj zopet žaluje na veliki zgubi, ki ga je pred kratkim zadela. Zapustil nas je namreč mož, ki je bil vesten duhovnik, izvrsten učitelj in izgleden narodnjak, mož, ki se je vsa leta, kar je bival med nami, vedno odločno in neustrašljivo potegoval za svete naše narodne pravice. Hude boje smo imeli v zadnjih letih z našimi nasprotniki, ki so kar besnili nad nami, pa odločnim, neustrašljivim in omikanim rodoljubom, ki so bili naši, z uma svitlim mečem oboroženi častniki, se moramo zahvaliti, da smo častno zmagali, ter si več že zgubljenih pozicij zopet priborili. In v tem hu-

dem boji je bil g. Ivan Pajtler, vedno v prvi vrsti, v slogi in edinosti z drugimi odličnimi rodoljubi je pogumno in krepko sukal svitel in oster meč svojega močnega duha in marsikateri steber grdega nemčurstva se je pod njegovimi mogočnimi udarci zrušil v prah in pepel. Posebno nam je še pa to povdarjati, da se on tudi nasprotnih krogel ni ustrašil, da se nikdar ni skrival, kar se sicer pri nas kaj rado in pogostokrat zgodi, temveč je vedno odločno in hrabro stal na svojem mestu. Tudi tukajšnje bralno društvo, kojemu je bil gospod soustanovitelj, poslej pa zmirom njegov zvesti soustanovalni in delavni ud, bode ga močno pogrešalo. Pa, kar se je zgodilo, ne da se popraviti, le to bi želeli, da bi tudi nasledniki pričeto narodno delo z enakim pogumom nadaljevali, kajti le, če smo odločni in pogumni, bomo kaj dosegli. G. J. Pajtler pa sme biti uverjen, da si je pri nas s svojo delavnostjo postavil trajen spominek, kajti vselej, kadar se bode govorilo o prebuditvi tukajšnjih Slovencev, imenovalo se bode tudi njegovo ime. Ta hvaležni spomin, kojega mu hočemo vse čase ohraniti, pa mu bodi v dokaz, da je bilo njegovo delovanje med nami koristno in plodonosno, bodi mu tolažba in tudi zadostenje za vse, kar je kot naroden boritelj in buditelj prestati moral. Konečno pa še želimo, da bi bil srečen povsod, koder bode hodil, da bi bil vedno krepak na duhu in telesu, da bi tako še veliko let zamogel delovati za časen in večern blagor svojega naroda!

Iz Braslovč. (Zbor, igra, društvo.) V nedeljo, dne 19. oktobra zborovala je naša podružnica sv. Cirila in Metoda in reči moramo, da prav sijajno. Da narod slovenski v Savinjski dolini ni zaspan, mlačen, kakor nekateri pravijo in bi morda tudi radi imeli, to se je videlo v nedeljo pri zborovanju podružnice. Kakor je bilo že v našem listu kratko naznanjeno, vršilo se je najpoprej zborovanje in potem veselica, za katero so se delale priprave že par tednov poprej. Zborovanje otvoril je načelnik g. Fran Prislan, ter potem podelil besedo čast. gosp. dekanu. G. dekan so v jedrnatem govoru razložili začetek, pomen in namen družbe sv. Cirila in Metoda, razložili so stanje naših bratov Slovencev ob mejah naše domovine, ter so priporočali k prav obilnemu pristopu. Lep, podučljiv in iz narodnega srca prišel govor, je bil od občinstva, kojega se je zbralo gotovo nad dve sto, tako, da so bili vsi prostori g. Brišnikove gostilne prenapoljeni, z živahnim odobravanjem sprejet. K podružnici pristopilo je prav mnogo število novih udov, in kar je veselo, prav v velikem številu iz vrljih kmetov v okolici. Potem, ko se je izvolil tudi novi odbor, ko se je razprodalo nekaj knjižic „Rudolf Habsburški“, pričela se je veselica. Vrli mešani pevski zbor Braslovški, zapel je par lepih

pesmi, potem pa je g. J. K. v daljšem govoru razkladal zgodovino naroda slovenskega, in ko je končavši zaklical trikratno živio presvitlemu cesarju Franjo Jožefu I., zaklicalo je občinstvo iz par sto grl navdušeno živio ljubljenu vladarju, da se je ogromni glas gotovo v daljave razlegal. Na to pa so vrli pevci zapeli cesarsko pesem, katero je ljudstvo stojé poslušalo, in že pri prvi kitici začelo zraven popevati tako, da je zadnjo kitico pelo vse zbrano občinstvo. Tukaj sem naj bi prišli poslušati vsi oni hujškači, koji podtikajo nam Slovincem neloyalnost; koji pravijo, da ne ljubimo Avstrije in milega nam vladarja, semkaj naj bi prišli in poslušali peti cesarsko himno, ter klicati njemu, kojemu velja, presvitlemu cesarju gromovito živio in osramočeni bi vskliknili: res mi smo pač resnično pravi pravcati lažnjivci! Prav radovedno bilo je pa vse na predstavo, malo priprosto ljudsko igro „ubogi Alojz“, katero je navlašč za to spisal g. J. K. Predstavljali so jo 4 gospodje in ena gospodična iz Braslovč prav izvrstno in od občinstva si je navdušeno pohvalo vzprejela. Ob konci velike dvorane, katera je bila do skrajne meje prenapolnjena ljudstva, bil je postavljen mali z zelenjem, cesarsko in slovenskimi zastavami ozaljšani oder, za kojega je vrla g. Baurova hiša v Braslovčah skoraj vse dobrovoljno, brezplačno prepustila. Hvala jej! To zborovanje in veselica v Braslovčah vplivala je prav dobrodejno na vse občinstvo in izrekla se je splošna želja, naj bi se skoraj zopet enaka priredila, kar smo obljubili, da storimo o božiči, ako bode božja volja in sicer na korist tamošnjega bralnega društva. Na svidenje toraj o božiči, do tačas pa bratovski pozdrav in z Bogom! Savinjski.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Dnes biva ruski carevič na Dunaji in je gost pri Nj. veličanstvu svitlem cesarji. Pravi se, da je to dobro znamenje ter da bota poslej Avstrija in Rusija v prijazniših razmerah med seboj. Naj bode pa to že tako ali tako, toliko je gotovo, da carevič ni zastoj v našem glavnem mestu in pri svitlem cesarji v gostji. — Vedno manj je upanja, da se srečno dožene česko-nemško sprava v dež. zboru v Pragi, kajti staročeska stranka se že vsled nje ruši in če ne bode za-njo posebne sreče, pride pač ona, staročeska stranka do konca, ne pa do sprave med Čehi in Nemci. — V štajarskem dež. zboru pride še more biti te dni v razpravo načrt postave o dež. zdravništvu. Dobro bi že bilo, ko bi imeli tudi na deželi več in dobrih zdravnikov, toda bojimo se, da vsled postave ne dobimo zdravnikov, pač pa novih plačil. — Namške hranilnice napravijo si zadrugo, v kateri bode prostora za vse, kar

jih je na Štajarskem. Prav ali nas naj pustijo na miru. Od njih si ne pomore noben slov. posestnik na noge. — Na Koroškem že imajo slov. kmetje več posojilnic in kakor se sliši, pojemlje odslej čedalje bolj število prisilnih dražb in reši se torej marsikatera slov. rodbina, da se ji ne zgubi posestvo, na katerem živi, v tuje, trde roke. — V kranjskem dež. zboru so zavrgli predlog, naj se nastavi 600 fl. iz dež. kase za nagrado učiteljem, ki podučujejo slov. otroke v nemškem jeziku. Doslej še je bilo to v navadi ali kakor sodimo, brez vse potrebe. — Kočevje je nemško in daje vsled tega veliko dela vladi pa tudi dež. zboru, najbolj zato, ker ruje „šulverein“ tudi po onih vasih, v katerih prebiva med slov. kmeti kje kaka kočevska rodbina, češ, da mora biti v njih nemška šola. — Primorski dež. zbor je že v unem tednu skončal svoje delo ter so gg. poslanci že razšli vsak na svoj dom. Dela po takem ni imel veliko. — Za slov. delalce se osnuje v Trstu „podporno in bralno društvo“ in pričakuje se, da pristopijo vsi slov. delalci, ker ima novo društvo enake pravice, kakor okr. blagajnice. — V Poreču, kjer so seje dež. zboru za Istro, je prav nevarno za hrv. poslance, kajti laška drhal jih ne pusti na miru ni v dež. hiši, ni na ulicah. Taka je omika iredentovcev, nič drugačnja, kakor naših nemčurjev. — V Zagrebu se govori, da ima dr. Starčević sedaj pisma v rokah, ki kažejo, da je sedel dve leti po krivem v ječi. Kakor kaže, bode torej treba nove preiskave. — V Pešti so dijaki na kr. vseučilišči uni dan grdo razsajali, ne da bi jih bili za to zaprli. Ni jim po volji, da je dobil nek mladič 3 mesece ječe, ker je očitno na rojstni dan svitlega cesarja klical: éljen Kossuth! No tako je madjarsko domoljubje in čudno je torej, da naučni minister, grof Czáky ne vidi, kaj ga čaka še v tem dela.

Vunanje države. Pismo sv. očeta Leona XIII. do škofov in duhovščine italijanske ni nič vladi kralja Umberta po volji ter se boji minister Crispi sedaj še le bolj, da propade pri volitvah, ki se vrše po celi Italiji dne 23. novembra, njegova stranka. Se ve, da je ni nič škoda, ali ona ima sedaj še vso moč v rokah in zna se, kaj da to pomeni pri volitvah, posebno še v Italiji. — V soboto pride nemški drž. kancelar, general Caprivi v Milan in ostane ondi tri dni, italijanski kralj da njemu na čast veliko kosilo, kaj pa da se pogovorita z ministrom Crispijem, to bode vsekako važno, vsaj za to, ali še ostane na dalje zveza treh držav srednje Evrope, ali pa se razruši in s tem pomnoži strah grozne vojske. — Francoski republikli je treba denarja in misli se, da vpelje na vsak način novih davkov ali na kaj jih naj naloži? Na premoženje bogatinov bi se to lahko

storilo, ko bi le-ti privolili v to, ali pri njih se vlada ne upa potrkati: češ, da so republikli, če se ona naj vzdrži, potrebni. — Na Angleškem raste število blaznih ljudi in pravi se, da je tega krivo pijančevanje, ki se širi že tudi pri ženskah. — Nizozemski kralj Viljem je tako zbolel, da so mu postavili vladarja in sicer, kakor velja postava, vojvodo Nassavskega. — Otok Helgoland se ne pridruži Nemčiji, ampak Prusiji in to se zgodi prav na željo cesarja Viljema. — Iz Rusije, posebno iz poljskih krajev, selijo se ljudje kar trumoma doli v južno Ameriko, uzrok je bojda pomanjkanje dela in vsled tega tudi kruha. — Po Bolgariji ima veliko otrok ošpice in umrje jih tudi veliko, več, kakor je pri tej boleznii sicer navadno. — Turška vlada še ima vedno težave z grškim patrijarhom, vendar se pravi, da jih bode k malu konec tako ali tako. — Na čelu novega grškega ministerstva bode Delyanis in z njim dobi Rusija večjo moč doli na Balkanu. — Španjska vlada ne dovoli več vvažati oražja v Afriko, posebno ne v Maroko, ni pa verjetno, da prepreči zato ustaje, ki so ondi v navadi. — „Zjedinjene države“ v severni Ameriki štejejo sedaj 62 mil. prebivalcev. To je zdatno število, vendar se lahko še vzviša, ker je še veliko sveta. — Pravda gledé na ribstvo v Beringovem morji še ni pri kraji.

Za poduk in kratek čas.

Iz Slovenije do Adrije.

(Potopisna črtica.)

(Dalje.)

Karol Drački, namestnik kralja Ludovik I. v Dalmaciji, hotel je l. 1376 s svojo soprogo Margarito iz Zadra, kjer je stalno bival, v Napulj potovati. Margarita, prav pobožna žena in velika čestiteljica svet. Simeona, hotela je vsaj malo, kakokoli relikvijo od svetnika seboj na pot vzeti, kar se jej po dolgem prizadevanji tudi posreči. A ta poskus bil je zastonj, brezvspešen, kajti kakor hitro jo ladija od brega odrine, nastane tako ljut vihar, da je ladija le z največjim naporom vseh moči zopet v luko Zadarsko priplula. Margarita objavi svoj čin soprogu, kateri se poda k nadvladiki in prosi od njega svetā in pomoči. Vsi se podajo na to v cerkvo, kjer prosi Margarita odpuščenja ter vrne odvzete relikvije. Med tem pa se je bil vihar že celo polegel. — Ta dogodba je tudi naslikana v presbiteriji cerkve sv. Simeona in je cela slika še prav dobro ohranjena.

Neka udova iz plemenite rodbine, Fanfonija, imela je svojega sina na umoru. Razumi se, da je vse storila, kar le premore materina brezmejna ljubezen in zdravniška umetnost

ali vednost, da si ohrani ljubljenca svojega, a zoper bolezen smrti, ni zdravila v vrsti". Ostane jej le še edino sredstvo, molitev in zupanje v Boga, v njegovo pomoč. V svoji obupanosti hiti v cerkvo sv. Simeona ter se vrže pred njegovo krsto ihteč: „Ako je to pravo telo sv. Simeona, Pravičnega, Proroka, naj mi vendar izprosi on milost od Boga, da mi sinek ozdravi“. Med tem, ko je vdova v cerkvi ihtela in molila, prikaže se njenemu boleniku sv. Simeon ter mu potrjuje, da je on v istini „pravedni Šimun“ in da ga je prišel ozdravit. I glej, mati najde v svoje neizrečeno veselje svojega „ljubčka“ res že zdravega.

Toda basta! Naj zadostuje čestitim čitateljem to, kar smo jim dozdej predočili, saj izvidijo že iz navedenega, posebno, ako se še enkrat ozró na raznovrstna, dragocena darila, koje smo si že ogledali bili, da je Bog velike milosti čestilcem sv. Simeona na njegovo priprošnjo delil. In te milosti so tako mnogobrojne, kakor mnogoštevilna so darila. Mimogredè opomnim, da je cerkva sv. Simeona jako ukusno, jako sijajno in veličastno opravljenjena. Mašni plašči, kelhi, perilo, vse, vse je iz najfinejše in najdragocenejše robe. In vse to so prostovoljni doneski, ali darovi cerkvi. Prosti duhovnik stopi v navadnem dnevu v jako čedni opravi pred oltar, ob praznikih pa se vse blišči na njem, da bi ga le gledal. Ali saj lahko, kajti Zadar obiskujejo ljudje baš radi sv. Simeona — radi mesta samega gotovo ne — od blizo in daleč, iz Dalmacije in drugih dežel našega cesarstva, kakor tudi iz inozemstva. V Zadar prihajajo sv. Simeonu se poklonit, cerkveni in posvetni dostojanstveniki: kardinali, škofje, cesarji, kralji in knezi in vsak odpre bolj ali manj svojo roko ter prinese svoj dar. Iz naše cesarske hiše n. pr. videl sem krasen mašni plašč, bogato z zlatom ozaljšan, ki stane, kakor se pravi 1500 gld. in sicer ga je podaril cesar Ferdinand. Cesarica Elizabeta poklonila je, ako se ne motim, dragoceni kelih s pateno iz čistega zlata in velike umetalne vrednosti.

(Konec prih.)

Smešnica 45. „Prav, sinko“, pohvali gost fantiča, ko mu prinese steklenico vina, „prav je tako, pa prinesi mi še tudi malo vode!“ „Vode?“ zategne fanté na to, „vode? Ni je, vam treba, saj so je vlili že atej v sode, v vsaki po dve vedrici“.

Razne stvari.

(K III. in za l. 1890 poslednji odbo- rovi seji družbe duhovnikov) dne 10. t. m., to je: bodoči ponedeljek ob 11. uri predpoldne v kn. šk. pisarnici čč. gg. odbornike vljudno vabi predstojništvo.

(Samostanska obleka.) V nedeljo so tri kandidatnje čč. šolskih sester v Mariboru dobile samostansko obleko in so mil. knezoškof jim v prelepi besedi jo izročili, kazaje jim na to, čemur se odpovejo, pa tudi na to, kar prejmejo o svojem času za plačilo stanovitnosti svoje.

(Meščanska šola.) Naš dež. zbor v Gradci skrbi kaj lepo za mestne otroke. V seji dne 4. novembra je sklenil, da se napravi v Gradci in potem v Mariboru trirazredna meščanska šola za dečke. Plača pa te šole neme- sto, ampak dežela. Tako se pač lahko stavijo potem šole in bahajo z njimi — mesta, ako jih plačuje dežela, dobicek iz njih pa imajo iz ve- čine le mesta.

(Povodnji.) Da preplavi Savinja večkrat mesto Celje, to je znano, ali da naj brani cela dežela mesto povodnji, to térja v polni resnobi Celjski župan, dr. Neckermann, od dež. zbora in zatrjuje v eni sapi, da se ubrani me- sto sicer „slov. duha“ že samo, slov. vode — Savinje — pa se torej ne more!

(Okr. zdravnik.) Za Kozje in vse tiste občine, ki leže v tem sodnijskem okraji, na- stavi se okr. zdravnik in dobi plačila od de- žele 400 in od okraja 600 gld.

(Sejem.) Ker je bil sejem, ki je sicer v Mariboru po sobotah, zadnji teden zavoljo praz- nika že poprej v petek, niso bili prodajalci po- sebno srečni, pač pa kupovalci, ker so dobili blago, izlasti svinjetino po taki ceni, kakor je redko kedaj v letu. Na to bi „špeharji“ bili pa lahko že prej računali in bi naj bili tedaj manj mesa pripeljali na tržišče.

(Vojašnica.) Mestni zastop v Celji je sklenil pozidati novo vojašnico za deželno bram- bo. Bili so že prej tako pozidali, toda pritli- kovci so bili ter so napravili jo le za peščico brambovcev. Sedaj pa naj plača mesto novo, veliko vojašnico, iz stare pa si naj napravi, kar mu je drago.

(Okr. zastop.) Načelnik okr. zastopa v Slov. Gradci je g. J. Barth, namestnik pa mu je g. Kordik in je le-ta volitev dobila že tudi Najvišje potrjenje.

(Umrl) je dne 31. oktobra č. o. Kornelij Arko, vikar v samostanu čč. oo. frančiškanov v Brežicah. Doživel je svoje 56. leto in zadela ga je kap. Naj počiva v miru!

(Posnemanja vredno.) Dijaški kuhinji v Mariboru so darovali župljani sv. Križa nad Mariborom 5 gld., in č. g. župnik J. Sattler nam piše, da je več kmetov obljubilo ji poslati moke in krompirja.

(Veliki Nemci v Šoštanji) imajo slov. kmete za čudno neumne ali pa so sami jako neumni, ker mislijo, da je šola, ki ima le enega učitelja, bolja, kakor je taka, ki ima po tri ali štiri učitelje, sicer pa ne znamo, kako bi si

upali loviti podpisov pri slov. kmetih za eno-razredno šolo šulvereina. Ne, gospôda iz šulvereina, slov. kmet ni bedak!

(Denarni promet.) V Vitanjsko posojilnico, ki je pričela pred 4 meseci svoje poslovanje, se je vložilo 6955 fl. 45 kr., izposodilo pa 27 strankam 5745 fl.

(Tatvina.) V Lopati, občine Pireiške, so ukradli neznani tatje tamošnjemu posestniku J. Brežniku 8 panjev bučel iz bučelnjaka tik za njegovo hišo.

(Požar.) V uni petek so imeli požar v Brežicah in je zgorelo gospodarsko poslopje gospé Lupšina in še dvoje drugih v soseski. Krava, svinje in drugih pridelkov je zgorelo prvej.

(Nesreča.) V Dobriši vesi poleg Petrovč stavil si je kmet Štefe nov kozolec. V petek 24. okt. nabijal je late na-nj. Pri tem delu mu spodrkne, kmet pade na tla in bil je pri priči — mrtev. V nedeljo so ga v Žalcu pokopali.

(Iz Brežic) je poslal g. Anton Spindler, c. kr. zemljiški knjigovodja, 22 fl. 50 kr. dij. kuhinji v Mariboru. Zložili so denar ti-le gospodje: dr. F. Srebre, župan 5 fl., dr. Fr. Firbas, c. kr. notar 5 fl., dr. Fr. Vovšek, c. kr. okr. sodnik 2 fl., dr. M. Schmirmaul, okr. zdravnik 5 fl., Jos. Stanic 1 fl., Miha Papež 1 fl., Rud. Postružnik 50 kr., Iv. Kocuvan 1 fl., Fr. Rauter 50 kr., neimenovan 50 kr. in g. pošiljatelj 1 fl. Bog plati!

(Za družbo duhovnikov) so vplačali čč. gg.: Pajtler, Majcen Josip (ustn. dpl.), Ulčnik, Keček in Katičnik po 11 gld., Kapus 4 fl., Kocbek 3 fl., Sparhakl, Kitak in Cerjak po 2 fl., Planinšek, Fišer Andr., Zagajšek, Munda in Mandeliček po 1 fl.

Loterijne številke:

Trst 31. oktobra 1890:	28, 77, 55, 2, 56
Linc " " "	69, 34, 28, 61, 62

Dražba cerkvenega vina.

Dne 10. novembra ob 11. uri predpoldne se bo okoli 15 polovnjakov letošnjega cerkvenega Ritoznojskega vina v cerkveni kleti po dražbi prodajalo.

Cerkveno predstojništvo v Slov. Bistrici.

Znamenit zaslužek,

ki vedno narašča in dolga leta traja, dobodo izarjene in zanesljive osebe (dosluženi žendarji imajo prednost), katere pridejo z ljudmi pogostoma v dotiko. Pisma pod naslovom: G. S. 1890 Graz poste restante. 24-25

Dražba cerkvenega vina.

V sredo, dne 12. novembra ob 9. uri predpoldne bode se v Kamnici letošnje cerkveno vino po dražbi prodajalo.

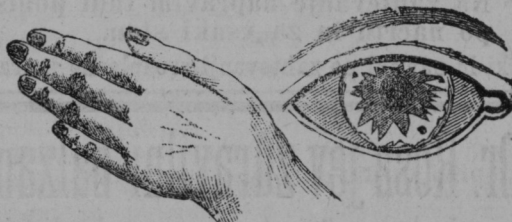
Cerkveno predstojništvo.

Izšla je ravnokar knjižica:

„Národne legende“ za slov. mladino.

Nabral, izdal in založil Anton Kosi,
učitelj v Središču. 1-3

To je najnovejša in prva zbirka narodnih legend ali pobožnih pripovedk, ki hrani v sebi mladini, pa tudi odrastlim primerno, prikupno in podučljivo berilo. O delcu, kojega sta do sedaj že dva zvezka zagledala beli dan, izrazili so se vsi slov. listi prav pohvalno in sedaj prelaga se celo na češki jezik. — Dobiva se pri izdajatelju v Središču, v knjigarnah Andr. Platzler-ja v Mariboru in J. Giontini-ja v Ljubljani po 20 kr. iztis.

Diagnosa iz oči in nohtov.

Dr. Tarczy ordinira v Cankovi pri Radgoni v Vogler-jevi gostilni vsaki drugi ponedeljek in ozdravi homeopatično vse kronične bolezni brez diete, treba le, da se bolnik vzdržuje nekaterih jedil med časom, kateri je potreben za ozdravljenje. 3-3

Velika žganjarija R. Wieser-ja v Hočah (Kötsch)

prideluje in razpošilja najboljšo in najcenejšo žganico. 20

Lepa jabolčna drevesa

4-5 let stara najboljših vrst, priporoča več tisoč po nizki ceni Jože Janežič na Bizeljskem pri Brežicah. 7-25

Na prodaj!

Novozidan hram pri Mariji D. v Brezji na okrajni cesti s 3 hišami, 2 kuhinjama, 2 kletmi, blizu 4 oralov njive, lesa in travnika pri lastniku J. W. Več se izvé v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. 4

Orgljarska služba

pri farni cerkvi sv. Mihaela na Vranskem se odda. Samski prošniki za orgljarsko službo na Vranskem naj v svojih prošnjah svoje čedno življenje in sprednost v orgljariji, podpisanemu predstojništvu do 21. novembra t. l. s pričali pismeno dokažejo.

1-2 Cerkevno predstojništvo na Vranskem.

Obstoji od leta 1876.

Jožef Kregar, mizar

25 Gosposke ulice v Mariboru Gosposke ulice 25
priporoča p. n. plemstvu in visoki gospodi
veliko zalogo pohištva lastnega pridelovanja za spalnice, obednice in salone
po najnižji ceni, pri solidni postrežbi.

Na zahtevanje napravim tudi pohištvo
po načrtu in za vsaki stan.

4-14

Ceniki in nariski po zahtevanju brezplačno in franko.

Dr. Rosa-jev zdravilni balzam

je več, kakor 30 let znano, prebavljanje, tek in odhod vetrov pospešujoče brez bolečin delujoče

domače zdravilo

Velika steklenica 1 gld.,
mala 50 kr., po pošti
20 kr. več.

Vsi deli zavitka imajo natisnjeno zakonito zavarovano varstveno znamko.

Zaloge blizo v vseh lekarnah Avstrijsko-Ogerskega.

Tukaj se tudi dobi

Praško domače mazilo

pospešuje očiščenje in zacelenje ran na izvrsten način ter potolaži bolečine.

V škatljah à 35 kr.
in 25 kr.
po pošti 6 kr. več.

Vsi deli zavitka imajo pritisnjeno zakonito zavarovano varstveno znamko.

Glavna zaloga

B. Fragner v Pragi

št. 203-204, Kleinseite, lekarna pri „črnemu orlu“.

Zdravila razpošiljajo se vsaki dan.

20-26

Starih in novih vinskih drož

kakor tudi

снаžnih tropin

kupi vsako mero

3

R. Wieser, žganjarija v Hočah.

Potrebno za hišo in pisarno.

V tiskarni sv. Cirila
v Mariboru
je ravnomar izšel in se dobi

Slovenski koledar
1891.

za steno.
Cena 20 kr., po
pošti 5 kr. več.

Tiskan v treh barvah.

pripravljena od lekarja PICCOLI-ja v Ljubljani, je uplitno zdravilo, ki krepeča želodec, mehča, čisti, odpravlja zlato žilo in odganja gliste.

Sestavljena je iz zdravilnih, v rastlinstvo spadajočih snovij ter ni nikako drastično učinkujoče, marveč lahko, delovanje organov urejajoče zdravilo, katero organizmu kar nič ne škoduje, če se prav delj časa rabi.

Esenco za želodec pošilja izdelovatelj proti poštnemu povzetju v škatljah po 12 stekleničic za gld. 1.36; po 24 za gld. 2.60; po 36 za gld. 3.84; po 44 za gld. 4.26; po 55 za gld. 5.26; po 110 za gld. 10.30; po 550 za 50 gld.

V steklenicah po 15 kr. prodaja se skoro v vseh tu- in inozemskih lekarnah. 5-15

Depôts v Mariboru: lekarna Bancalari in König; v Ptuiji: Behrbalk; v Celji: Kupferschmid; v Gradi: Eichler, Nedwed, Trnkoczy in Franzé.